

УДК 628.157

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА ПРИКЛАДІ ТЗОВ «АГРОЛІДЕР ЄВРОПА»

Ю. В. Кучер

студентка 5 курсу, група ОіО-51м, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент О. Л. Міклуха

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У контексті оцінки особливостей стратегічного аналізу інноваційної діяльності торгівельної галузі визначено показники інноваційної активності та надано їхню характеристику. На прикладі ТЗОВ «АГРОЛІДЕР ЄВРОПА» здійснений розрахунок коефіцієнтів забезпечення інтелектуальною власністю, персоналу, зайнятого в науково-дослідних та дослідно-конструкторських роботах, впровадження нової продукції, власності призначеної для НДДКР, освоєння нової техніки. За результатами проведеного дослідження обґрунтований вибір стратегії.

Ключові слова: стратегічний аналіз, інноваційна активність, інноваційна діяльність.

В контексте оценки особенностей стратегического анализа инновационной деятельности торговой отрасли определены показатели инновационной активности и дана их характеристика. На примере ООО «АГРОЛІДЕР ЄВРОПА» произведен расчет коэффициентов обеспечения интеллектуальной собственностью, персонала, занятого в научно-исследовательских и опытно-конструкторских работах, внедрение новой продукции, собственности предназначенной для НИОКР, освоение новой техники. За результатами проведенного исследования обоснован выбор стратегии.

Ключевые слова: стратегический анализ, инновационная активность, инновационная деятельность.

In the context of assessing the features of the strategic analysis of innovation activity of the trade sector, the indicators of innovation activity are determined and their characteristics are given. On the example of LLC «АГРОЛІДЕР ЄВРОПА» the calculation of the coefficients of intellectual property, personnel engaged in research and development, the introduction of new products, property intended for R & D, the development of new equipment. According to the results of the study, the choice of strategy is justified.

Keywords: strategic analysis, innovative activity, innovative activity.

Сучасні реалії визначають необхідність адаптації вітчизняних підприємств до складних умов трансформації економіки з точки зору зростання цифровізації та обмежень локдаунів. Складні умови активізували інтерес до стратегічного аналізу суб'єктів господарювання всіх галузей. Торгівельна галузь в Україні має свої особливості.

Показники торгівлі в Україні демонструють значні коливання, які спровоковані низкою зовнішніх та внутрішніх факторів. Ця нестабільність підсилюється тим фактом, що українська економіка характеризується високим рівнем інтегрованості у світову економіку та залежністю українських виробників від цін на зовнішніх ринках [1].

Без виявлення перспектив і передбачення майбутніх тенденцій розвитку практично неможлива розробка тактичних заходів у складних ринкових умовах. Сучасна неоднорідність бізнес-середовища зумовлює необхідність вирішення проблем гнучкої адаптації підприємств до зовнішніх змін. Відповідно до цих змін та умов функціонування підприємств змінюються методи прийняття рішень та нагальною стає потреба визначення стратегічних пріоритетів розвитку підприємства.

Дослідження особливостей аналізу стратегії інноваційної діяльності на сучасному етапі здійснювали такі вітчизняні вчені, як Балазюк О., Левчук Я., Міклуха О., Невмержицька С., Погріщук В., Пугачевська К., Позняковська Н., Сисоєва І. та інші.

Україна має значний потенціал для розвитку інноваційної діяльності за умов проведення ефективної державної політики. Інновації здатні підвищити ефективність будь-якого процесу, вивести його на якісно новий рівень, відтак інноваційний напрям розвитку повинен стати для нашої країни пріоритетним [6]. У сучасних умовах практично не існує жодної сфери в суспільстві, яка б тією чи іншою мірою не була охоплена інноваційними процесами. Адже інновація – це рух вперед, пошук нових більш ефективних, раціональних шляхів вирішення проблем, без нових технологій ми будемо стояти на місці, проблеми, які потрібно вирішувати, стають складнішими і вимагають нових підходів [7]. Кожне підприємство має власний інноваційний потенціал, який перебуває в різних станах. Підприємства, які мають розвинений потенціал ведуть досить активну інноваційну діяльність і, як наслідок, займають лідируючі позиції на ринку. Добре розвинений інноваційний потенціал дає можливість підприємствам закріпити свою позицію на ринку, проводячи своєчасну модифікацію та оновлення продукції, а також шанс впроваджувати нові вдосконалені розробки [3].

Для оцінки інноваційної діяльності підприємства торгівлі пропонуємо здійснювати розрахунок коефіцієнтів забезпечення інтелектуальною власністю, персоналу зайнятого в науково-дослідних та дослідно-конструкторських роботах, впровадження нової продукції, власності призначеної для НДДКР, освоєння нової техніки. За результатами проведеного дослідження можливе обґрунтування виду стратегії.

Прикладом дослідження обране ТзОВ «Агролідер Європа». Розрахунок показників інноваційної активності підприємства представлено у таблиці.

Таблиця

Показники інноваційної активності ТзОВ «Агролідер Європа»*

Показник	Формула розрахунку	Результат	Характеристика
Коефіцієнт забезпечення інтелектуальною власністю (K_{ic})	<i>Права на комерційні позначення, права на об'єкти промислової власності, авторське право та суміжні з ним права / нематеріальні активи</i>	$K_{ic} \leq 0,09$ 0,11 – стратегія лідера	Визначає наявність у підприємства інтелектуальної власності, прав на неї (патентів на винаходи, промислові зразки, свідоцтва на корисні моделі, товарні знаки та інші нематеріальні активи)
Коефіцієнт персоналу, зайнятого в НДДКР (K_{np})	<i>Чисельність працівників, зайнятих в інноваційній сфері / середня чисельність працівників підприємства</i>	$K_{np} \leq 0,19$ 0,22 – стратегія лідера	Характеризує професійно-кадровий склад підприємства
Коефіцієнт впровадження нової продукції (K_{en})	<i>Обсяг реалізації нової продукції / загальний обсяг реалізації</i>	$K_{np} \leq 0,44$ 0,45 – стратегія лідера	Характеризує спроможність підприємства до впровадження інноваційної продукції

продовження таблиці

Коефіцієнт власності, призначеної для НДДКР ($K_{нв}$)	<i>Вартість виробничого устаткування, пов'язаного з технологічними інноваціями / Вартість устаткування виробничого призначення</i>	$K_{нв} \leq 0,24$ 0,30 – стратегія лідера	Характеризує частку власності експериментального та дослідницького призначення
Коефіцієнт освоєння нової техніки ($K_{от}$)	<i>Вартість введених основних фондів / середньорічна вартість основних виробничих фондів</i>	$K_{нв} \leq 0,34$ 0,36 – стратегія лідера	Відображає спроможність підприємства до освоєння нового обладнання і

*Джерело: складено автором на основі [1; 4; 5].

Основним видом економічної діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю «Агролідер Європа» відповідно до КВЕД є оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин. ТзОВ «Агролідер Європа» бере участь у багатьох міжнародних виставках і представляє високоякісну продукцію з нішевого сегменту сільськогосподарської продукції, яка продається у більш як 20 країн світу [4].

За результатами параметричного аналізу можна сказати, що підприємство правильно обрало стратегію лідера, оскільки розраховане значення кожного з коефіцієнтів є вищим від нормативного, що оцінюється позитивно.

Стратегія лідера передбачає підтримання становища на ринку і зміцнення конкурентних позицій. Для лідерів у галузі можливі три стратегічні лінії поведінки:

- стратегія постійного наступу (компанія дотримується концепції безперервного удосконалення та інноваційного розвитку);
- стратегія захисту і зміцнення позицій (компанія намагається перешкодити фірмам-новачкам увійти до галузі, створюючи штучні бар'єри, а фірмам-претендентам – отримати конкурентні переваги);
- стратегія щодо перетворення фірм-претендентів на послідовників (компанія здійснює конкурентний тиск на фірми, що претендують на лідерство, з метою змусити їх змінити агресивну стратегію на пасивну) [7].

За результатами проведених досліджень видно, що підприємство обрало стратегію постійного наступу, оскільки вона полягає в тому, щоб бути першим на ринку за рахунок високого рівня інновацій, кваліфікації кадрів. Такий варіант інноваційної стратегії дозволяє підприємству досягти певного рівня агресивності загальної стратегії та забезпечити протистояння нестабільності зовнішнього середовища [2].

Аналіз показників інноваційної активності дозволяє правильно обрати відповідний вид стратегії, в цьому випадку стратегії лідера, що є ключовим моментом ефективного та довгострокового функціонування підприємства.

1. Всеукраїнська мережа фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку. Тенденції торгівлі. URL: https://regionet.org.ua/ua/Ekportna_strategiya_Ukrayinu_2111.html#page_title (дата звернення: 08.11.2021).
2. Інноваційна стратегія інноваційної діяльності підприємства. URL: <https://www.pdatu.edu.ua/images/news/2019/october/21/4/roboty/strategiiapidpryiemstva.pdf> (дата звернення: 08.11.2021).
3. Невмержицька С. Н., Левчук Я. В. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємств в умовах невизначеності. URL: <http://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/422/418> (дата звернення: 08.11.2021).
4. Офіційний сайт товариства з обмеженою відповідальністю «Агролідер Європа». URL: <https://agroleader.net/ua/about/> (дата звернення: 08.11.2021).
5. Піжук О. І., Багнюк В. І. Оцінювання реалізації інноваційного потенціалу підприємства. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/57.pdf> (дата звернення: 08.11.2021).
6. Пугачевська К. Й. Стратегічні напрями і тенденції інноваційного розвитку торгівлі. URL: <http://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal/2015/12-2015/13.pdf> (дата звернення: 08.11.2021).
7. Сисоева І., Позняковська Н., Балазюк О., Міклуха О., Акімова Л., Погрішук В. Social innovations in the educational space as a driver of economic development of modern society. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. Вип. 3(38). С. 538–548.